

KYLLÄ HÄTÄ KEINOT KEKSII TAI PAREMMINKIN; KYLLÄ ESTER-NEITI KEINOT KEKSII

JOULUAATON KULKUONGELMIIN

Minulla on muistoja joulun vietosta Irjalassa vuosien 1946 ja 1956 väliseltä ajalta. Olimme äitini kanssa useana jouluna Irjalassa vuoroin Ester-neidin emännöimässä Annilassa ja vuoroin kartanon puolella.

Kerron nyt joulusta 1952. Olimme sillä kertaa Annilassa. Kuusikymmentäyksi vuotta sitten joulun vietto poikkesi jonkin verran nykyisestä. Silloin elämä oli paljon vaatimattomampaa kuin nykyisin ja jotkut jouluun liittyvät asiat poikkesivat melko lailla nykytavoista. Kynttilöiden vieni haudoille ei ollut niin yleistä ja loistokasta kuin nykyään. Muistaakseni oli vain ns. normaaleita valkeita kynttilöitä, joita vietiin poisnukkuneiden haudoille. Nykyisin käytössä olevat paksut hautakynttilät ovat tulleet muotiin vasta paljon myöhemmin.

Eräs hyvin oleellinen ero oli silloisissa kulkumahdollisuuksissa. Autoja oli vielä hyvin harvalla. Pitkien matkojen takaa ei ollut mahdollisuuksia käydä haudoilla. Jouluna 1952, jolloin olin 10-vuotias, valjastettiin Annilan hevosen perään parireet, jotta kaikki halukkaat pääsi mukaan. Rekien päällä oli laveri. Laveri oli pehmustettu heinillä, joiden päälle oli levitetty peitteet. Siinä oli mukavampi matkustaa kuin pelkän lautalaverin päällä. En muista, ketä kartanon puolelta oli mukana, mutta lapsista oli ainakin Hannu. Tämän mainion kulkupelin ”keksijä” Ester-neiti oli tietenkin mukana. Hevosmieheksi hän oli pestannut Arvi Huovilan. Aikuiset istuivat tässä ”nelivetolinjurissa” etupäässä ja me lapset peräpäässä. Oli jo hämärää, kun matkaan lähdettiin, olisikohan kello ollut neljän paikkeilla. Meistä lapsista oli tosi jännittävää matkustaa iltahämärässä heinän tuoksuisessa hevoskyydissä hautuumaalle tällä harvinaisella ajopelillä.

Rekikeli oli mitä mainiointa. Pysyvä talvi oli tullut sinä vuonna harvinaisen aikaisin, jopa niin aikaisin, että osa viljoista oli jäänyt pellolle seipäisiin odottamaan parempia kuljetuskelejä. Rekipelillä viimeisiä viljoja ajettiin sitten puintia varten.

Monikäyttöinen ajopeli oli otettu tällä kertaa henkilöliikenteen käyttöön. Silloin ei ollut vielä siunauskappelia, eikä hautausmaata oltu laajennettu. Tie kulki vielä suunnitteluasteella olleen siunauskappelin ja ns. vanhan hautausmaaosan välistä. Hevonen pitkine rekineen jäi odottamaan portin pieleen, kun kävimme haudoilla. Tämä erikoisen pitkä ”kirkkorekemme” näytti herättävän ihmisten ilmeistä päätellen aikalailta huomiota. Ensimmäiseksi pääkäytävän varrella oli Axel Törnström-sukuhaaraan kuuluvien viimeinen leposija, johon on myöhemmin haudattu mm Olli Hiidenheimo. Lapsena kaikki vaikuttaa isommalta, kuin aikuisena. Niinpä muistokivi tällä haudalla näytti silloin valtavan isolta minun silmissäni. Seuraavaksi kävimme Irjalan Törnströmien haudalla ja muistaakseni Mobergien haudalla. Kynttilöitä oli melko harvakseltaan siellä täällä. Ei ollut sellaista valomerta, kuin hautausmailla nykyisin on jouluaattoiltana. Paluumatka sujui yhtä jännittävissä merkeissä kuin menomatkakin.